

Светослав
Минков

Шриказки

ИЗДАТЕЛСТВО ОТЕЧЕСТВО

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ

ПРИКАЗКИ

chitanka.info

ЦАР БЕЗСЪНКО

Имаше някога едно джудже с дълга бяла брадица и с алена шапчица. Палтенцето му беше синьо като небето, а на върховете на обущата му дрънкаха весело две сребърни звънчета.

Къщицата на това джудже стоеше сгушена като гъба между дърветата на една стара гора. Сутрин и вечер белобрадото човече седеше пред вратата ѝ и въртеше бавно броеницата си, направена от просени зрънца. И ето при него идваше веднага за съвет някой от горските обитатели, защото джуджето беше магьосник и можеше да помага на всекиго. Скараха ли се мравката и щурецът, влезеха ли ловци в гората и надупчеха кожухчето на зайчето, хапнеше ли повечко мед мечето и го заболеше зъб, запръскаше ли дъждец и измиеше хубавите шарки по крилете на пеперудата — всички тичаха за помощ при малкия магьосник. Тогава джуджето оставяше броеницата си и се залавяше за работа. Казваше няколко умни думи на мравката и на щуреца и те се целуваха и ставаха побратими. Слагаше върху раната на зайчето лековита билка и то хукваше отново из гората. Отваряше устата на мечето и само с едно духване изгонваше болката от зъба му. Вземаше четчицата си и украсяваше крилете на пеперудата с още похубави шарки.

Една пролетна утрин нашето джудже излезе, както винаги, пред вратата на своята къщица и започна да върти броеничката си от просени зрънца. Топлото слънчице на небето спусна тънък лъч през клоните на дърветата и рече: „Добро утро!“ А джуджето кихна и запя една весела песничка.

По едно време, както си седеше така и си пееше, джуджето чу, че наблизко в тревата нещо прошумоля. Обърна се и какво да види: на няколко крачки от него стоеше бяла мишка със златна коронка на главата и с розова панделка на опашката. Мишката го гледаше с малките си лъскави очички, без да мига, и дишаше тежко. По всичко личеше, че тя не беше жител на гората, а идеше от далечен път.

Джуджето престана да пее и се изправи на нозете си. В същия миг чудното зверче се плъзна като на колелца по тревата и дойде съвсем близо.

— Църррр, църррр! — извика то. — Аз ида от палата на стария цар Безсънко, който се нуждае от твоята помощ. От дълги години, още откакто се е възкачил на престола, той стои буден и не може да спи. Лицето му е съвсем повехнало, а снагата му се топи като восък. Всички лекари по земята се опитваха да го приспят, но никой не можа да му помогне. Изгълтал е горкият досега най-малко три вагона хапчета за сън, ала сънят все бяга от очите му. Ако ти успееш да го приспиш, ще получиш богата награда.

— От това по-лесно няма — рече джуджето, като поглади меката си брадица и се усмихна. — Почакай ме само да си взема книжката с приказките, че може да ми дотрябва.

И като каза това, човечето се скри в къщицата и хлопна вратата зад гърба си. След малко то излезе отново навън, като носеше една голяма книга.

— Сега можем да вървим — рече горският магьосник.

— Да вървим — отвърна мишката.

И двамата потеглиха на път.

Накрай гората се разгръщаше широка равнина, а посред нея лъкатушеше безкраен път. Там стоеше и чакаше една костенурка с големи очила и също със златна корона на главата. Джуджето и мишката се качиха на гърба ѝ и тръгнаха към царския палат.

— Значи, ти живееш при царя? — попита човечето.

— Да, аз съм придворна мишка — отвърна гордо бялото зверче и близна розовата панделка на опашката си. — Живея си честито с моите седем мишлета и със стария мишок под кухненския шкаф в палата и се храня с най-хубавото сирене на света.

— И нищо ли не работиш? — рече джуджето.

— Придворните мишки никога не работят. Ние си имаме един паяк, който плете чорапи на всички ни, и един бял бръмбар, който мете и чисти жилището ни. Аз седя по цял ден пред огледалото и се пудря, мъжът ми чете вестник, а децата ми играят от сутрин до вечер футбол с едно грахово зърно.

Така, в разговор и сладки приказки, джуджето и мишката не забелязаха кога стигнаха пред царския палат. Наистина те не пътуваха

бързо, както се пътува с автомобил, но все пак стигнаха навреме, преди старият цар да беше умрял.

Когато влязоха при него, стаята беше пълна с министри, телопазители, съветници, лекари и готвачи. Бялата мишка изтича напред, изправи се на задните си крачета и извика:

— Царю всемогъщи! Водя ти прочутия горски магьосник, който ще те спаси от безсъницата и ще те накара да заспиш.

След това джуджето пристъпи до царския престол и се поклони дълбоко.

— О, всесилни господарю! — каза то, като издигна в ръката си голямата книга, която бе донесло със себе си. — Аз ще ти прочета една от чудните приказки, скрити в Книгата на живота, и ще се опитам да ти помогна. От тебе искам само едно: да останем двама самички в тая стая и да слушаш внимателно.

Старият цар Безсънко въздъхна обнадежден и заповяда на хората около него да излязат веднага от стаята му, като поръча на едного от готвачите да нагости бялата мишка и цялото нейно семейство с най-сладката орехова торта.

Щом останаха сами, джуджето взе едно малко столче, сложи го до престола на царя и седна на него. После разтвори голямата си книга и започна да чете.

То разказваше тъжната приказка за бедните и нещастни хора в царството, които бяха роби на царя и пъшкаха под камшиците на жестоките царедворци. Разказваше за мъката и за тежкия труд на ония, които работеха господарската земя, а нямаха хляб да нахранят децата си. Разказваше за дългите кървави войни, в които царят хвърляше народа, за да засица алчността си с нови богатства...

И колкото по-нататък четеше джуджето, толкова по-приятна умора натискаше очите на стария цар и го унасяше в сън. Най-сетне, когато белобрадото човече свърши приказката и дигна главата си от книгата, цар Безсънко хъркаше с всичка сила. По лицето му играеше блажена усмивка.

Съвсем тихичко и на пръсти джуджето се измъкна от царската стая. Но там, пред прага ѝ, чакаха със затаен дъх министрите, телопазителите, съветниците, лекарите и готвачите.

— Какво стана? — извикаха всички в един глас. — Можа ли да приспиш царя?

Джуджето не каза нищо. Само разтвори вратата на стаята и посочи царския престол.

Тогава придворните влязоха вътре и паднаха на колене пред своя заспал господар. Най-сетне след толкова години цар Безсънко беше спасен. Приказката за страданията на бедните и нещастни хора в неговото царство го бе приспала дълбоко.

— Каква награда искаш за магията? — попита един от министрите, когато джуджето тръгна да си върви.

— Нека всички хора в царството бъдат щастливи! — рече джуджето.

— А за себе си нищо ли не искаш?

— За мене ли? — промълви белобрадото човече и се замисли. — А че оня ден катеричката настъпи гребенчето ми и го счупи. Ако мога да получа едно ново гребенче, да си вчесвам сутрин брадичката, ще бъда много благодарен.

Дали цар Безсънко изпълни волята на своя спасител и дали направи всички хора в царството си щастливи? Някои очевидци разправят, че той продължавал да спи и досега и че неговите поданици не искали да го чакат да се събуди, за да ги направи щастливи. Народът в царството вече се бунтувал и сам решил да се бори за своята свобода и щастие.

Ще попитате може би: ами какво стана с джуджето?

Джуджето си отиде в гората с едно чудесно златно гребенче, цяло обсипано със скъпоценни камъни.

Там белобрадото човече остана да живее още много години в своята къщица и да помага на птиците и на животните, а понякога дори и на хората. И двете сребърни звънчета на обувката му дрънкаха и се смееха, дрънкаха и се смееха като пеещи поточета сред омайната тишина.

ЗАХАРНОТО МОМИЧЕ

Имаше някога в едно омагьосано царство една чудна градина. Всичко в тая градина беше направено от захар: и цветята, и дърветата, и пеперудите, и птичките, та най-сетне и малкото златокосо момиче, което седеше по цял ден на една захарна пейка в градината и плетеше захарна тантела със захарни игли.

А на другия край на земята далеч от омагьосаното царство живееше беден ковач с жена си и с малкия си син. Синът помагаше на баща си в ковачницата и надуваше духалото в огнището.

Когато той възмъжа, обърна се към баща си и рече:

— Тате, намислил съм да отида в омагьосаното царство и да се ожения за захарното момиче.

Бащата сложи чука си на земята, избърса потта от челото си и каза:

— Добре си намислил, синко. Само че захарното момиче не е за тебе. Ти си човек като всички други, а то е направено от захар. Ако се ожениш за него, то ще стане като обикновените хора и тогава ти ще престанеш да го харесваш. А там, дето няма обич, няма и щастие.

— Не, тате — отвърна синът. — Помни ми думата, че момичето ще си остане до края на живота захарно.

— Дай боже! — рече бащата, като дигна чука и се залови отново за работа.

И синът се стегна за път. Облече се в нови дрехи, метна на рамото си една торба и се сбогува с родителите си. Майка му го изпрати чак до пътната врата, целуна го по челото и го закичи със здравец.

Много дни и нощи вървя момъкът, докато най-сетне стигна в омагьосаното царство. Като наближи захарната градина, той кривна калпака си над ухото и сне китката здравец от гърдите си.

А захарното момиче вдигна ясните си очи от захарната тантела, която плетеше, и хвърли поглед към оградата да види кой иде.

— Добър ден! — промълви момъкът, като се изправи пред вратата. Той стоеше заслепен от хубостта на девойката и не знаеше какво друго да ѝ каже.

— Добре дошел, пътнице! — отвърна захарното момиче и изтича веднага да отвори вратата и покани непознатия гост в градината.

В този миг по клоните на захарните дървета запяха безброй розови птички и стотици пеперуди накацах по раменете на щастливия скитник.

Синът на ковача пристъпи към момичето и му подаде китката здравец.

— Вземи това цвете като дар от нашата далечна страна — рече той, без да сема очи от прекрасното лице на захарната хубавица. — Аз дойдох да те взема за жена и да те отведа в нашата малка ковачница, около която цъфтят теменужки и чуруликат синигери. Съгласна ли си да дойдеш с мене?

Захарното момиче се усмихна и стана още по-хубаво. Усмивката се пукна на устните му като алена пъпка, а в сините му очи грейна ангелска доброта. То изгледа непознатия левент и каза:

— Съгласна съм да ти стана жена, ала преди това ще искам от теб да убиеш крилатия змей, който пази живата вода, та да видя дали си юначен.

— А къде живее крилатият змей? — попита момъкът и стисна юмруци, готов за борба.

— На края на нашето омагьосано царство — отвърна девойката. — Там в планината се намира една вълшебна пещера, в която тече сребърният извор с живата вода. Като стигнеш пред пещерата, насреща ти ще изскочи един змей, ала ако твоята обич към мен е по-силна от всичко, ти не ще се уплашиш от него и ще го победиш.

— Тръгвам още сега — извика юнакът и в погледа му се разискри страшна решителност.

И момъкът замина по широкия друм, а захарното момиче хвърли подире му една бяла захарна роза и дълго му маха с ръка, докато той се изгуби в далечината.

Късно през нощта синът на ковача стигна в планината. Още отдалече съзря вълшебната пещера, пред която гореше грамаден огън. Той пропъзля по скалите и когато беше вече близо до огъня, чу изведнъж грозен рев, който отекна из планинските усои като

страховита гръмотевица. Юнакът се изправи и видя на две крачки от себе си крилатия змей. Из раззиналата уста на чудовището изригнаха зелени пламъци, а в големите му очи лъщеше вампирска стръв.

Но момъкът не се уплаши. Той си спомни за захарната хубавица, за усмивката ѝ, за ангелската доброта, що излъчваха сините ѝ зеници, и в яките му ръце кипна непозната до тоя ден мощ. Без да се бави нито миг, той се спусна върху змея, сграбчи го за разтворените челюсти и ги разчекна с всичка сила. Чудовището изрева от болка и се тръшна полумъртво на земята. Тогава момъкът извади ножа си от пояса, заби го в главата на змея и я отрязва с един замах като на пиле, а после я хвърли в грамадния огън и влезе в пещерата.

Сребърният извор с живата вода клокочеше между камъните и грееше в тъмнината като месечина. Синът на ковача се наведе над него, взе делвата, която бе оставена на един камък, и я потопи в извора, та гребна с нея от водата. След това излезе навън и се спусна надолу по планината.

Беше топла слънчева сутрин, когато юнакът се върна в градината на захарното момиче. Той сложи делвата пред нозете на девойката и рече:

— Аз убих крилатия змей и ти донесох жива вода.

А захарното момиче стана от пейката и от скута му се изсипа като кристална паяжина тънката захарна тантела, която то бе плело години наред.

— Води ме, където искаш! — каза тихо хубавицата. — От днес нататък аз съм твоя жена.

И като каза това, тя извика птичките и пеперудите и им даде да пият от живата вода. И всички пеперуди и птички накацаха върху делвата и в един миг станаха сребърни. Птичките зачуруликаха като вълшебни музики, а пеперудите литнаха над лехите със захарни цветя и задрънкаха като звънчета-омайничета.

Захарното момиче взе делвата и пръсна останалата жива вода по дърветата и цветята. И тогава цялата градина блесна с ослепителен блясък под лъчите на слънцето, защото и най-малкото клонче, и най-малката тревица се превърнаха в чисто сребро.

— Ами ти защо не пи от живата вода? Мигар не искаш да бъдеш безсмъртна? — попита момъкът.

— Аз пих от живата вода на твоята обич и съм вече безсмъртна — отвърна усмихнато захарното момиче. — Хайде сега да вървим!

И девойката и юнакът се хванаха за ръце и тръгнаха към далечната земя, в която се намираше малката ковачница. А сребърните пеперуди и птички се събраха в рояк и се понесоха като сребърен облак над главите им. Те ги изпратиха чак до края на омагьосаното царство и после се върнаха пак в своята градина.

Когато момъкът и захарното момиче стигнаха пред ковачницата, никой не излезе да ги посрещне. Старият ковач и жена му бяха умрели и схлупената къщица бе потънала в буреняк. Наоколо цвъртяха малки синигерчета, а из тревата тичаха морави теменужки, подгонени от вятъра.

— Колко хубаво е тук! — извика радостно захарната хубавица и очите ѝ светнаха от щастие.

Тогава момъкът разчисти буреняка, като остави само миризливите теменужки, разтвори вратата на ковачницата и въведе вътре младата си жена. И угасналата жар в огнището грейна отново и сред тишината на малката ковачница звъннаха веселите удари на чука върху наковалнята.

Години минаха и думите на стария ковач се сбъднаха. Захарната девойка стана като всички други хора, хубостта ѝ се изгуби, светлото ѝ лице потъмня и увехна от грижите.

Ала момъкът продължаваше да ѝ се радва и да размахва тежкия чук над главата си с оная сила, с която някога беше убил крилатия змей. Защото сърцето на неговата жена не се промени, а си остана все същото сърце от захар, миросано завинаги с чудната жива вода на вечната обич.

КАК ГАРДЖЕТО СТАНА ПЕВЕЦ

Роди се в гората гардже. Голичко, слабичко, с тънко вратле и с ококорени очички. Роди се и веднага заприказва.

— Пиу! Пиу! — записка то. — Искам червейче!

И майка му, старата гарга, изхвъркна из гнездото, позавъртя се насам-натам и донесе на скъпата си рожбица не едно, а две червейчета.

Минаха три-четири седмици, отърси се гарджето и перца по крилцата му поникнаха. Сега вече то можеше да стои на краката си, да подскача като жаба и да се опитва да хвърчи.

Гледаше го старата гарга и не можеше да му се нарадва.

„Брей, че хубавец съм родила! — мислеше си тя. — Втори като него няма на света! Ох, дано стане професор!“

Ала малкото гардже нямаше ума на майка си и не мислеше да става професор.

Голяма беше гората и по клоните на старите дървета чуруликаха весело безброй пойни птички. Вечер, когато месечината изгрееше над върховете на дърветата, из цялата гора зашуртяваха сякаш чудни поточета: това бяха кръшните песни на славеите, които се надпреварваха да покажат кой е по-гласовит.

Слушаше ги прехласнато гарджето и по цели ноци сън го не хващаше. Искаше се и нему да стане певец като славеите, да се люлее ей тъй на някое клонче и да си чурулика до насита. Тая мисъл не излизаше из главата му и колкото повече то растеше, толкова по-силно вярваше, че от него ще излезе прочут певец. Най-сетне гарджето не можа да се стърпи и каза веднъж на майка си:

— Мамо ма, какво имат славеите в гърлото си, че пеят тъй хубаво?

— Дарба! — отвърна важно старата гарга и чукна с човката си една буболечка, която лазеше на края на гнездото.

— Ами аз нямам ли дарба? — попита малкото гардже, като разпери крилете си и извика: — Га-га!

— Кой? Ти ли? — рече майката и погледна учудено синчето си.
— Да не си намислил и ти певец да ставаш? Не ти трябва такъв занаят.
От тебе ще излезе нещо повече...

— Певец искам да стана! — записка малкото гардже и очите му се наляха със сълзи.

— Я мирувай! — изграчи сърдито старата гарга и отскубна едно перце от опашката на непокорния си син.

И гарджето наистина се укроти, сви се послушно в гнездото и не каза нито дума повече. Ала от този ден нататък то започна да слабее и главицата му клюмна. Нищо не можеше да го съживи и да му възвърне предишната бодрост: нито грижите на майка му, която го тъпчеше с червейчета, нито слънцето, което го милваше с топлите си лъчи, нито чудният мирис на горските цветя, които цъфтяха сякаш в самия въздух.

— Какво ти е? — питаше го често майката, а то повтаряше само едно:

— Певец искам да стана!

Съжали се най-сетне старата гарга над мъките на своя син и реши да отстъпи.

— Добре — рече един ден тя. — Щом толкова много искаш да станеш певец, стани! Но после да не се разкайваш.

— Благодаря ти, майчице! — извика зарадвано гарджето и в същия миг клюмналата му главица се изправи и очичките му засвяткаха от щастие.

— Но как ще станеш певец, като нямаш глас? — чудеше се майката. — Чакай, ще ида аз при бухала да го попитам. Той е умна птица и може да ми даде добър съвет.

И старата гарга изхвъркна из гнездото и отиде при бухала, който живееше в хралупата на един грамаден дъб. Завари го тъкмо когато той разправяше на малките бухалчета историята на Робинзон Крузо и ги съветваше да не се впускат в далечни пътешествия. Поклони се гаргата пред бухала и му разправи от край до край каква е работата. После го помоли да ѝ каже как може да стане синът ѝ певец, като няма дарба за пеене.

Бухалът се замисли, замижа с едното си око и отсече мъдро:

— Там, дето няма дарба, роднините и приятелите помагат.

— Как тъй роднините и приятелите? — попита старата гарга, без да разбира думите на умната птица.

— Много просто — каза бухалът. — Щом синът ти не може да пее, ще трябва да се намерят неколцина глашатаи, които да тръбят непрестанно надлъж и нашир, че по-голям певец от него няма. Лека-полека всички ще свикнат с тия хвалби и най-сетне сами ще започнат да вярват, че той наистина е голям певец. Хайде сега иди при вашите гарвани и свраки и ги накарай да дигнат повечко шум в гората, а пък аз си зная работата. Ще напиша в горския вестник нечувани хвалебствия за твоя син и дори портрета му на лично място ще поставя!

Каквото каза бухалът, това и стана. След няколко дни цялата гора ехтеше от дивия грак на стотици гарвани и свраки, които крещяха с всичка сила и разправяха, че по-велик певец от гарджето няма и че скоро то щяло да даде голям концерт за горските обитатели.

Дойде денят на концерта и гарджето се яви пред многобройна публика. Утихна гората, заслушаха птици и зверове. Залюля се певецът на едно клонче и записка с грозния си глас:

— Га-а! Га-а! Га-а!

И много от слушателите мислеха, че гарджето пее хубаво, защото тъй беше писано и в горския вестник. Тъй беше писано и подписано от бухала, който беше не само бухал, но и редактор на вестника.

Прекрасните гласовити славеи наистина се срамуваха от кресливата песен на гарджето и криеха главите си под крилете, за да не го слушат. Но какво значение можеше да има това?

Важното е, че гуцърът и таралежът бяха много доволни — толкова доволни, че двамата изплетоха едно венче от лайкучки и го дадоха на катеричката да го занесе на певеца.

И катеричката се покатери чевръсто по дървото, на което стоеше гарджето, приближи се до него и окачи на шията му малкото венче.

От тоя ден гарджето се възгордя и започна да гледа отвисоко всички горски обитатели. То си въобрази, че е най-големият певец на света, и не изпускаше случая да се присмива на славеите, като се заканваше дори да ги изгони от гората.

Ала ето че веднъж се случи нещо неочаквано. Гарджето се люлееше на едно клонче и пискаше самоуверено с грозния си глас, когато над гората се изви изневиделица грамаден орел — могъща и справедлива птица. Орелът чу самозвания певец и кацна на един стар дъб.

— Какъв е тоя безобразен грак? — извика той. — Нима в горската тишина не може да се чуе гласът на по-достойни певци?

Думите на орела отекнаха надлъж и нашир и опомниха ония горски обитатели, които бяха повярвали, че гарджето е наистина певец.

— Долу самозванецът! — изчурулика синигерът.

— Долу измамникът! — обади се в листака червеношийката.

— Долу! Долу! — разнесоха се стотици гласове от всички краища на гората.

След тая случка горските обитатели разбраха, че славеите и другите пойни птици си остават истинските певци.

Вярно е, че гарджето продължаваше да грачи, а и свраките и гарваните все още дигаха шум. Ала на тях вече никой не обръщаше

внимание. Никой не обръщаше внимание и на бухала, който бе престанал да бъде редактор на горския вестник.

ЛЪВ И ЖАБА

Лъвът, всесилният вожд на животните, лежеше на смъртно легло. Очите му бяха помътени, сърцето му биеше съвсем слабо. От какво умираше той — никой не знаеше. Развалено месо ли беше ял, та се бе отровил, на течение ли беше седял, та го бе хванала двойна пневмония — това оставаше тайна. Двамата прочути лекари, жирафът и щъркелът, напразно се мъчеха да му помогнат. Слагаха му компреси на главата и пиявици на лапите, шибаха го с коприва и му даваха да гълта боровинки. Но болният отпаднаше все повече и дишаше с мъка. Всеки миг душата му можеше да отлети към небесната зоологическа градина.

Лъвицата ръмжеше тъжно до леглото на умирация и бършеше сълзите си с едно буково листо, което ѝ служеше вместо кърпичка. Тя скоро щеше да остане вдовица — сам-самичка в света. Тежък щеше да бъде животът ѝ, но нямаше що да се прави. Такъв ѝ бил късметът. Някога тя имаше две деца, две малки лъвчета, но те отдавна се бяха изгубили от очите ѝ. Едното падна убито от ловци, а другото, попалавото, само` избяга нанякъде и вече не се върна. Някои разправяха, че отишло в един далечен град и станало там цирков артист. Ходело на два крака и търкаляло голяма топка, а в това време свирела музика. Стотици хора го гледали и му ръкопляскали като на знаменит акробат.

Вестта за близката смърт на лъва се разнесе със светкавична бързина из целия животински свят. Надойдоха роднини, насъбраха се приятели и познати. Мечки и зайци, сърни и глигани, лисици и вълци, таралежи и язовци, невестулки и катерички — все животни известни и честни. Имаше дори и гости от далечни земи: един носорог от Мадагаскар, един крокодил от Египет, една маймуна от Парагвай и един ягуар от Уругвай. Всеки искаше да види умиращия лъв и да му отдаде последна почит.

Сред навалищата се блъскаше и една голяма жаба. Тя гледаше да заеме по-лично място и да се нареди до роднините на болния. Наистина, присъствието на щъркела я плашеше малко, но тя знаеше, че в тоя тъжен ден никое животно не ще се осмели да нападне съседа си и да извърши кръвопролитие.

— Ква-ква! — викаше жабата. — Пуснете ме да изляза напред! Ах, какви невъзпитани животни!

И с няколко скока тя се намери пред лъва, стъпи най-напред върху опашката му и оттам — хоп — скочи на главата му.

— Какво сте се насъбрали и само зяпате! — извика жабата. — Не виждате ли, че нашият вожд е урочасан? Я скоро дайте едно кокоше яйце да му направим магия!

Животните се раздвижиха. Може би жабата имаше право. В залисията и в скръбта си никой не бе помислил, че лъвът може да е урочасан. Разбира се, жирафът и щъркелът, като лекари, вярваха само в науката и затова посрещнаха с насмешка думите на жабата. Но кой ги питаше тях? Важното беше да се помогне, а време за губене нямаше.

— Ох, сестрице, ох, кумице! — изпъшка лъвицата, като се обърна към стоящата наблизо лисица. — Ти си приятелка на кокошките. Иди, моля ти се, при тях и ги помоли да ти услужат с едно яйце!

— Ще отида, защо да не отида — съгласи се веднага Кума Лиса и се спусна като стрела през полето.

Скоро тя се върна не с едно, а с две яйца. Едва дишаше от умора. По лапите ѝ имаше кръв. Сигурно си бе изранила нозете от тичане, горката.

— Изяла е пак някоя кокошчица — рече тихо таралежът на невестулката. — Виждаш ли я как се е опръскала с кръв?

— Бързо! Бързо! — викаше жабата.

И като взе едното яйце, тя го чукна в челото на болния и изрече три пъти вълшебните думи:

— Кря-ка-как! Кря-ка-как! Кря-ка-как!

Яйцето потече по муцуната на лъва, той изплези език и лапна жълтъка, но веднага се задави и положението му се влоши още повече.

— Чудно нещо, защо не му минава — тюхкаше се жабата. — Да не би яйцето да е било старо?

— Прясно беше — оправдаваше се лисицата. — Пред мене го снесе кокошката.

— Не е виновно яйцето — обади се важно щъркелът. — Нашият вожд няма нужда от магии, а от помощта на науката. Но тъй като науката е безсилна да му помогне, той, за съжаление, ще трябва да умре. Нали така, колега?

— Точно тъй, точно тъй, колега! — отвърна мъдрият жираф и кимна два пъти с глава.

И както казаха лекарите, тъй и стана. След няколко часа лъвът въздъхна дълбоко и умря.

Сега жабата шеташе насам-натам и все нареждаше и разпореждаше:

— Хей, таралежко, я иди да набереш маргаритки за венец! Ти, вълчо, ще стоиш на стража, а ти, мецо, ще донесеш две гърнета мед, та да похапнем след погребението, както повелява обичаят. Вие пък, уважаеми крокодиле, ще държите реч на гроба от името на тропическите животни!

И всички слушаха и се подчиняваха, защото мислеха, че скитницата жаба е близка приятелка на лъвското семейство. Дори убитата от скръб лъвица изпълняваше заповедите на тая незнайна разпоредителка, без да може да й каже нещо.

На следния ден, при залез-слънце, се извърши погребението. Четири мечки, като най-силни животни, носеха мъртвеца на раменете си, след мечките вървяха лъвицата и жабата, а след тях — всички останали участници в погребението.

На гроба, изкопан от цяла дружина къртици-доброволци, говориха мнозина за живота и заслугите на покойния вожд. Първа взе думата жабата, но тя говори повече за себе си, отколкото за покойника. На края произнесе трогателна реч и крокодилът от Египет. Той каза между другото, че неговите братя от реката Нил ще оплакват цял

живот скъпата загуба и ще проливат истински крокодилски сълзи, а крокодилските сълзи, както се знае, са най-голямото доказателство за неутешимата скръб на ония, които остават на земята.

После присъстващите си хапнаха медец, поразвеселиха се, както става обикновено след погребение, и се разотидоха.

Жабата изпрати нещастната лъвица чак до леговището ѝ, като я утешаваше непрестанно.

— Станалото — станало! — каза тя. — Хайде сега легни да си починеш и си пази здравето!

И след това незнайната жаба заскача по тревата и се запъти към близкото блато, дето живееше.

Когато стигна там, тя се гмурна във водата, слезе на дъното сред тинята и започна да разправя как вождът на животните издъхнал в ръцете ѝ, как той щял да остане непогребан без нейна помощ и как лъвицата щяла да се самоубие от скръб, ако не била тя, жабата, да я спаси и да ѝ възвърне желанието за живот.

И всички жаби наоколо слушаха внимателно своята бърлива сестра и вярваха, че тя им разправя самата истина.

КАКВО РАЗКАЗВАШЕ ЧАЙНИКЪТ

Часовникът върху кухненския шкаф тракаше тихо и приспивно. През замъгленото стъкло на прозореца не се виждаше нищо. Люта зима бе сковала цялата земя.

— Та да си дойдем на думата — рече чайникът на старата тенджерата. — Туй се случи преди години, когато аз още не бях почернял от огъня и можех да влизам свободно в гостната стая, да седя на дантелена покривка върху масата и да черпя поред всички гости.

Веднъж домакинята бе поканила на чай много хора. Толкова много, че за едного не достигаше чаша. „Ами сега — засмя се тя. — Чакайте, на вас ще дам нещо особено!“ И като каза това, нашата господарка разтвори вратичката на бюфета и извади оттам една прекрасна чаша, направена от ясночервен порцелан.

Тая чаша не приличаше никак на другите, защото беше по-малка и по-нежна и бе украсена със златни цветя. „Ах, колко е хубава!“ — извикаха гостите и започнаха да я предават от ръка на ръка. „Да — отвърна гордо домакинята. — Тя е от Китай. По-рано имах шест такива чашки, но петте се счупиха и сега е останала само тая.“

Червената китайска чаша мина през всички ръце и след това бе сложена пред един дебел гост, който се разкиха отгоре ѝ — разбира се, не от неуважение, а просто защото беше хремав.

До тоя ден, право да си кажа, никога не бях мислил за женитба. Ала малката чайна чаша беше тъй нежна и тъй мила, че щом я видях, си казах: „Ето годеница за мен.“

Разбира се, на същото мнение бяха и други някои предмети на трапезата. Още преди да наляят чай в порцелановата хубавица, сребърните щипци ме изпревариха и ѝ пуснаха вътре цели три късчета захар, а лимонът се търкулна уж съвсем случайно до нея и я помилва пред очите на всички.

Но обичта не се купува нито със захар, нито с киселите милувки на един лимон-жълтурко. Прекрасната червена чаша гледаше само мене и чакаше с нетърпение да я стопля с истински китайски чай,

който щеше да ѝ спомня за нейната далечна родина. А аз се правех, че не забелязвам нищо, обикалях поред всички чаши и ги пълнех, а гостите ги дигаха от масата и ги поднасяха към устата си.

Най-сетне стигнах и до малката китайска хубавица. Тогава почувствувах такава силна обич към нея, че пламнах цял в огън и чаят в мен стана ужасно горещ. И в същия миг дойде нещастieto, защото нежната порцеланова чаша не можа да изтърпи топлината. Още при първите капки чай тя въздъхна по китайски — прас! — и се счупи на малки късчета.

Домакинята изписка и всички гости ѝ изказаха съжаленията си. Само дебелият хремав гост не каза нищо, а подскочи от стола си. Чаят го беше залял и попарил, та затова той извади кърпата си и започна да си трие панталоните.

От тоя ден нататък аз пък се зарекох да не мисля вече за женитба и да си остана до края на живота ерген, защото не ми се искаше да чупя друга чаша.

* * *

— Кло-кло-кло! Бедната порцеланова чашка! — клокочеше старата тенджерата. — Ех, да можех и аз да обикна някого, та да уври по-скоро бобът, че ми омръзна да седя все на печката!

Чайникът мълчеше. Той се бе пренесъл в онова далечно време, когато беше съвсем нов и ясносин като небето. И както някога, му се струваше, че седи на дантелена покривка в гостната стая, а отсреща го гледа червената чайна чаша, нашарена със златни цветя.

Разбира се, глиненото гърне с ошафа не вземаше никакво участие в разговора между чайника и тенджерата, защото беше глупаво и надуто като всички гърнета.

То си знаеше само своето:

— Б-р-р-р! — и размотаваше високо нагоре големи кълбета пара.

СКЪПЕРНИКЪТ И НЕГОВАТА РИЗА

Живееше някога един човек, който имаше много пари, ала беше голям скъперник. На обед и на вечеря се задоволяваше само със сух хлебец и студена водица, а за облекло му служеше една стара конопена риза, която бе наследил от баща си — също такъв голям скъперник като него. Всъщност от бащината му риза бе останал само един ръкав, защото другата част на ризата бе съшита от по-нови кръпки. Разбира се, скъперникът не обръщаше никакво внимание на това и не се смущаваше от подигравките на околните хора.

И тъй, един ден нашият скъперник съблече ризата от гърба си, изпра я и я простря да се суши върху дървената ограда на къщата си.

Не щеш ли, слънцето, което години наред бе сушило с лъчите си тая риза, се усмихна и си каза:

— Чакай да сляза на земята и да поискам от скъперника награда за услугата, която му правя вече толкова години.

Речено-сторено. Преобрази се слънцето на старец с дълга бяла брада, седна на голям пухкав облак и слезе на земята. Отиде в къщата на скъперника и похлопа на вратата му.

— Добър ден — каза то, когато богаташът се яви на прага. — Дойдох да си искам парите, които ми дължиш.

— Парите ли? Какви пари? — запита подплашен скъперникът и поиска да затвори вратата.

— Чакай! — рече гостът, като го хвана за ръката. — Аз съм слънцето. Години наред вече ти суша ризата с лъчите си, но досега ти не си ми дал нито пара за услугата, която ти правя. Много няма да ти искам. Само сто жълтици!

— Че ако ти наистина си слънцето, защо ти са тогава пари? — попита скъперникът, бледен като смъртник. — Мигар всички други хора ти плащат за туй, че си седиш на небето и си грееш за собствено удоволствие?

Слънцето се засмя, поглади бялата си брада и отговори:

— Парите аз не ще взема за себе си, а ще ги раздам на бедните. Ти си толкова богат, че сто жълтици за тебе ще бъдат колкото сто пшеничени зърна.

— Не давам никакви пари! Златото ми е по-скъпо от неволите на сиромасите! — извика сърдито скъперникът и тръшна вратата под носа на далечния пътник.

Тогава чудният гост прие отново стария си образ, отлетя на небето и огря оттам, както по-рано широката земя с благодатните си лъчи.

— Слушай, ветре! — рече слънцето на силния западен вятър, който минаваше в това време на крилат кон край него. — Слез на земята и грабни ризата на човека без сърце, когото хората наричат скъперник!

И западният вятър наду с всичка сила грамадния си рог, спусна се долу и грабна от оградата дрипавата риза на скъперника.

А богаташът, като видя, че ризата му се издига високо във въздуха, изскочи да я гони и да се надбягва с вятъра.

Тича той три дни и три нощи подире ѝ, но не можа да я хване. Изпоти се, простуди се, легна на леглото си и умря.

Погребаха го далечни хора, а богатството му се разпиля като прах по земята.

Какво стана с неговата риза?

Цели двеста години западният вятър я въртя из въздуха, докато най-сетне се умори да си играе с нея и я пусна в казана на една голяма фабрика. Там ризата стана на каша, а после се превърна в същата тая хартия, на която е напечатана нашата приказка.

ЗЛАТНОТО ЯЙЦЕ

Някога съществуваше обичай да се боядисват яйца за Великден и да се чукат с тях млади и стари за здраве. И досега тоя обичай не е забравен и някои хора още го спазват. Историята, която ще разкажем, се случи преди няколко години в една къща, където имаше такива великденски яйца. Домакинята ги беше боядисала с различни бои, украсила ги бе с картинки и ги бе сложила в сламена кошничка.

Седяха си яйцата в кошничката и очакваха с нетърпение празника, като се надпреварваха да се хвалят кое от тях ще излезе най-здро. Те приказваха от сутрин до вечер за здравината си и понеже бяха яйца, никой не можеше нито да ги чуе, нито да им разбере приказката. Затуй пък същите тия яйца се разбираха отлично помежду си и дори се препираха като живи кора.

— Кой, аз ли? — говореше голямото златно яйце, което седеше най-отгоре в кошничката и се мислеше за световен шампион. — Ами че аз мога да счупя сто такива като вас, без да ми мигне окото!

— Не е вярно, аз съм най-здравото! — викаше едно зелено яйце, украсено с бягащо зайче. — От най-високата къща да ме хвърлят, пак няма да се счупя!

— А пък аз съм толкова силно, че автомобил да мине отгоре ми, ще го обърна! — хвалеше се трето, което беше боядисано жълто и приличаше на лимон.

— Ако моята черупка не беше твърда като камък, нямаше да ме боядисат със синя боя и на туй отгоре да ми нарисуват палячо! — намеси се четвърто.

Така се хвалеха и се препираха яйцата в кошничката, а часовникът в стаята тракаше и въртеше бавно стрелките си. Най-сетне празникът дойде и часът на състезанието настъпи.

Около голямата маса в трапезарията се събраха много хора, домакините, децата им и още неколцина роднини.

— Чакайте най-напред да се чукуем с по едно яйце! — извика домакинята и като донесе от съседната стая кошничката с боядисаните

яйца, сложи я в средата на трапезата.

— Хайде, който обича, може да започва! — каза златното яйце, но никой от хората не го чу.

Те взеха други яйца от кошничката и започнаха да се чукат:

— Прас!

— Прас!

Счупи се и зеленото яйце с бягащото зайче, и жълтото, което приличаше на лимон, и синьото с нарисувания отгоре му палячо, и още едно зелено, и още едно жълто, и още едно синьо. Счупиха се десет яйца.

— Ура! Моето излезе борец! — извика малкото момче, което държеше в ръка розово яйце с жълто патенце.

— Я нека дойде тоя борец да се чука с мене! — обади се златното яйце, но и тоя път пак никой не го чу.

Домакинята изнесе кошничката с останалите яйца и обедът продължи нататък.

„Знаят си хората, че никой не може да се мери с мен по здравина, та затова не ме и закачаха“ — мислеше си самодоволно златното яйце и се надуваше от гордост.

— Че и нас ни оставиха в кошничката! — обади се другите яйца.

Но златното яйце мълчеше и не отговаряше. Обидно му беше да разговаря със своите прости събратя, които, макар и да имаха картинки, все пак не бяха боядисани със златна боя като него.

На следния ден кошничката бе сложена отново на трапезата и там отново бяха счупени няколко яйца.

— Оставете златното яйце за най-подир — каза домакинята на едно от децата, което посегна да го вземе. — То е тъй хубаво! Нека поседи за украса в кошничката!

— Чухте ли какво казаха за мен? — говореше златното яйце и не можеше да си намери място от радост. — Да ме оставят за най-подир! Да поседя за украса в кошничката. Хей, чухте ли какво казаха за мен?

Минаха няколко дни и в сламената кошничка останаха само две яйца: златното и едно червено, което беше мъничко и срамежливо и което досега не бе проговорило нито дума за себе си.

— Значи, днес ще се чукам с теб! — извика голямото златно яйце, като изгледа презрително червения дребосък. А червеното яйце

стана още по-червено, защото се зарадва, че ще се бори със златно яйце.

На обед майката даде по едно яйце на всяко дете. Златното на момиченцето, червеното — на момченцето.

Децата застанаха едно срещу друго и — прас! — чукнаха върховете на яйцата.

Ако искате — вярвайте, ако искате — не вярвайте, но златното се счупи, а червеното остана здраво. Но макар да остана здраво, то не можа да се радва дълго на здравината си, защото майката го чукна о ръба на чинията и счупи и него.

После двете деца започнаха да белят яйцата, за да ги изядат.

— Мамо ма — рече по едно време момичето. — Я виж! Защо е толкова черно това яйце?

Майката взе златното яйце и го помириса.

— У-у-у, остави го! — извика тя. — То е развалено! Уж красиво наглед, а вътре — съвсем старо и вмирисано!

Червеното яйце пък излезе прясно и никой не каза нищо за него. Момчето го поръси със сол и го изяде.

Когато обедът свърши, домакинята събра покривката от масата и я изтърси на двора в сандъка със смет. Там падна и разваленото златно яйце.

По-късно в сандъка влезе черният котарак на съседите, подуши отгук-оттам яйцето и понеже не беше много придирчив, излапа го набързо. И не само го излапа, но и боядиса мустаците си със златна боя.

МЕСЕЧКО

В една книжарница имаше голям стъклен шкаф. Под капака на тоя шкаф си живееха мирно и тихо най-различни предмети. Тук имаше и мастилнички, и перодръжки, и гуми, и моливи, и острилки, и шишенца с лепило, и малки розови куклички с усмихнати личица, и какво ли не още.

Като изброяваме обитателите на книжарницата, трябва веднага да забележим, че в стъкления шкаф наред с другите предмети лежеше самичък в тясна картонена кутия един дълъг молив с остър като игла връх. Тоя молив, който е главният герой на нашата приказка, ние ще наричаме занапред Месечко, защото на единия му край бе издълбан мъничък златен полумесец.

Една вечер, когато книжарницата бе потънала в дълбока тишина, Месечко подскочи в картонената кутия и извика:

— Такива умници като мен не бива да стоят затворени в стъклен шкаф! Аз ще избягам и ще тръгна да си търся щастието по широката земя!

Като каза това, Месечко се търкулна навън от кутията и падна върху купчината водни бои, които се пръснаха шумно на вси страни и събудиха останалите предмети в стъкления шкаф.

— Земетресение ли има? — попита уплашено една кукличка, като се изправи на нозете си и разтвори книжното си чадърче.

— Да не е влязъл крадец? — рече един пергел и се разкрачи толкова много, че игленият му връх се забодде в корема на една дебела сива гума.

— Ох, ох! Кой ме мушка? — изпъшка гумата, като се преметна от болка и удари по запушалката едно шишенце с туш.

— Цинг! Цинг! Цинг! — изписка по китайски шишенцето и запушалката му отхвъркна чак на другия край на шкафа, където дремеше един голям бухал от черно стъкло.

Тогава нашият герой Месечко се облегна о стъклената стена на шкафа и произнесе следната премъдра реч:

— Успокойте се, драги приятели! Няма никакво земетресение, нито пък е влязъл крадец. Тая вечер аз заминавам на дълъг път и в тъмнината се спънах по невнимание о купчинката водни бои, които вдигнаха всичкия този шум. Аз, да ви призная най-чистосърдечно, не обичам черната работа и не искам да попадна в ръцете на някой купувач, който ще почне да драска с мене всякакви бележчици, цифри и други такива обикновени неща. Затуй и реших да тръгна сам по света като свободен художник, да си живея безгрижно и да рисувам облаците. Животът на земята не заслужава никакво внимание. Аз ще стана, тъй да се каже, облачен художник. Ако чуете някога, че съм се прочул, зарадвайте се от все сърце, драги приятели, защото сте били удостоени с честта да лежите в един шкаф с мене!

Предметите в шкафа се размърдаха, разнесе се шепот от всички страни, нещо светна и ето че големият бухал от черно стъкло, който до това време дремеше спокойно на другия край, намести важно очилата си и извика с прегракналия си глас:

— Драги Месечко! От името на всички твои досегашни съжителци в стъкления шкаф ти пожелавам добър път и щастие в новия живот. Следвай твоето велико призвание и гледай да окарикутуриш слънцето, като го нарисуваш с рога, защото то е моят най-голям враг! Ура!

— Ура! — повториха всички предмети в шкафа и се спуснаха да се сбогуват с Месечко. Дори дебелият сива гума забрави старата си вражда с молива, хвърли се на шията му и започна да го целува просълзена.

— Прости ми, че те ядосвах понякога! — каза тя. — Аз исках само да трия писаното от теб. Такъв ми е занаятът!

— Прощавам ти! — отвърна великодушно Месечко и като се поклони още веднъж на старите си приятели, подигна леко капака на шкафа, плъзна се внимателно по една от стъклените стени, за да не си счупи върха, и се намери на пода. После се претърколи до вратата, мушна се отдолу и след няколко мига беше вече вън от книжарницата.

Цяла нощ прекара Месечко на студения плочник. Трепереше горкият от студ, ала нямаше що да се прави. Едва на сутринта, когато слънцето се показа на изток и огря земята с топлите си лъчи, той дойде на себе си и се посъживи. Около него крачеха хора, но никой не го забелязваше.

Месечко се загледа в отсрещното дърво, по чиито клони чуруликаха весело птички, и мислеше накъде да тръгне.

— Виж ти какво щастие съм имал — извика неочаквано някакъв глас и нашият герой усети, че някой го хваща и го издига високо във въздуха.

Един непознат човек държеше Месечко в ръцете си. Тоя човек беше продавач на зеленчук и имаше нужда от молив. Той сложи скитника в джоба си и отмина нататък, като търкаляше пред себе си една количка, пълна с картофи и лук.

Час ли мина, два ли минаха — кой знае, но по едно време количкарят измъкна Месечко навън и поиска да запише нещо с него. Месечко изохка и върхът му се счупи, но човекът извади ножче и подстри отново молива — разбира се, не тъй, както в книжарницата, а съвсем грубо. После продавачът написа няколко цифри в тефтерчето и нашият патилан потъна пак в джоба му.

— Не, аз ще избягам! Аз не мога да пиша такива глупави цифри! — рече си Месечко, като промуши джоба на количкаря и скочи върху уличната настилка.

Ала скоро той бе намерен от друг човек, който също го взе и го подстри. Месечко избяга и от него, но веднага след това попадна у трети човек, после у четвърти, у пети и тъй нататък. И всеки го остреше и го правеше все по-малък.

— Но кога ще рисувам облаците? Та от мен не ще остане нищо! — въздишаше бедният молив.

И наистина, след няколко дни Месечко стана неузнаваем. От дългия молив, който искаше да рисува облаците и да се прочуе, бе останало едно съвсем малко парченце.

Последният човек, който си послужи с него, беше един коминочистач. Той го взе между изцапаните си от сажди пръсти и след като написа някакви неразбрани думи, захвърли го в кофата със смет.

Да, такова мъничко моливче не можеше да върши вече никаква работа.

Така свършва приказката за Месечко, който не можа да рисува облаците, но все пак принесе някаква полза на хората, които го намериха.

САПУНЕНИТЕ МЕХУРИ

Имаше едно малко момиченце с червена панделка на косата.

Веднъж то седеше в градината на тяхната къща и държеше в ръката си чашка със сапунена вода. От време на време момиченцето потапяше в чашката тънка сламчица, надуваше я със сочните си устнички и през сламчицата излизаше по някой голям мехур, който светваше на слънцето с всички багри на небесната дъга и литваше във въздуха като вълшебно балонче.

Много такива сапунени мехури излизаха през сламчицата и всеки от тях си мислеше, че е най-хубавият на света.

— Добре, че се откъснах от тая проста сламка — рече първият, като почервения от радост и се понесе над лехата с маргаритките.

— Сега ще отида в царския палат и ще кацна върху короната на царя — каза вторият. — Аз напълно заслужавам това почетно място, защото по-прекрасна украса от мене няма!

— Ех, че съм лек! — въздъхна третият и стана изведнъж огненожълт като голям портокал. — Я чакай да отлети на небето, та да заблестя и аз като слънцето над широката земя.

— Внимание! — извика четвъртият, като се обагри с теменужено сияние и хвъркна към клоните на старата липа. — Аз отивам в рая, за да ядосвам ангелите с хубостта си.

— Аз ще се ожения за царската дъщеря — прошепна петият, който беше зелен и приличаше на диня. — Каня всички бръмбари и мравки на сватбата си.

— Аз пък ще отида в морето и ще стана цар на подводното царство — реши шестият, като се превърна на синьо кълбо и се изгуби зад чимширения храст.

— Колко грозен е светът без мене! — каза седмият, който имаше седефен цвят и плуваше бавно над кокошарника. — Ето че и аз най-сетне се родих, за да отсрамя бога заради грозотата, която е сътворил!

Тъй си мислеха всички сапунени мехури и в същия миг се пукаха, без да изпълнят желанията си и без да оставят никаква следа от

себе си в ясения слънчев въздух.

А през тънката сламчица продължаваха да се раждат и да умират десетки нови мехури, също тъй горделиви и краткотрайни като изчезналите си събратя, докато най-сетне сламчицата се счупи, а малкото момиченце плисна сапунената вода на земята и започна да подскача на един крак.

ЦАРСКА КРЪВ

Имаше някога една бълха. Ала нека кажем какво имаше преди нея. Да, преди тая бълха пък имаше друга бълха, която беше нейна прабаба.

И тъй, прабабата на нашата бълха влязла веднъж в палата на царя, промъкнала се в спалнята му и като го видяла, че спи, скочила на леглото му, мушнала се тихичко под копринения юрган и — хоп — ухапала царя за крака и си пийнала от неговата кръвчица. После скочила пак на земята, измъкнала се незабелязано из палата и отишла, та се похвалила на всички роднини, че е пила царска кръв. От тоя ден роднините на старата бълха станали много горделиви, защото почнали да се мислят за благородни бълхи.

Затова и нашата малка бълха, която живееше в праха на широкия селски път, обичаше често да разправя:

— Отнасяйте се с уважение към мен! В моите жили тече царска кръв! А съм, тъй да се каже, пета братовчедка на царя!

А динената кора, която бе захвърлена наблизко от един селянин и бе заприличала на цървул от силния слънчев пек, се усмихваше и отвръщаше:

— Че щом си пета братовчедка на царя, защо не отидеш да живееш в палата, ами се търкаляш тук в праха?

— Ще отида, разбира се — казваше бълхата. — Чакам само да мине насам някое придворно куче, та да ме занесе на гръб. Пеш, право да си кажа, не ми се върви.

— А пък аз — въздишаше динената кора — чакам да мине някоя свиня, за да ме изяде. Дотегна ми да се пека на слънцето и да се прозявам. Все е по-добре да принесеш някаква полза, отколкото да бездействуваш.

А бълхата подскачаше и казваше:

— Не съм на това мнение. Аз например, като отида в палата, ще лежа от сутрин до вечер на някой мек килим и за нищо няма да се

грижа. Само когато огладнея, ще си смукна малко кръвчица от някоя дебела царедворка и после пак ще се изтегна на килима.

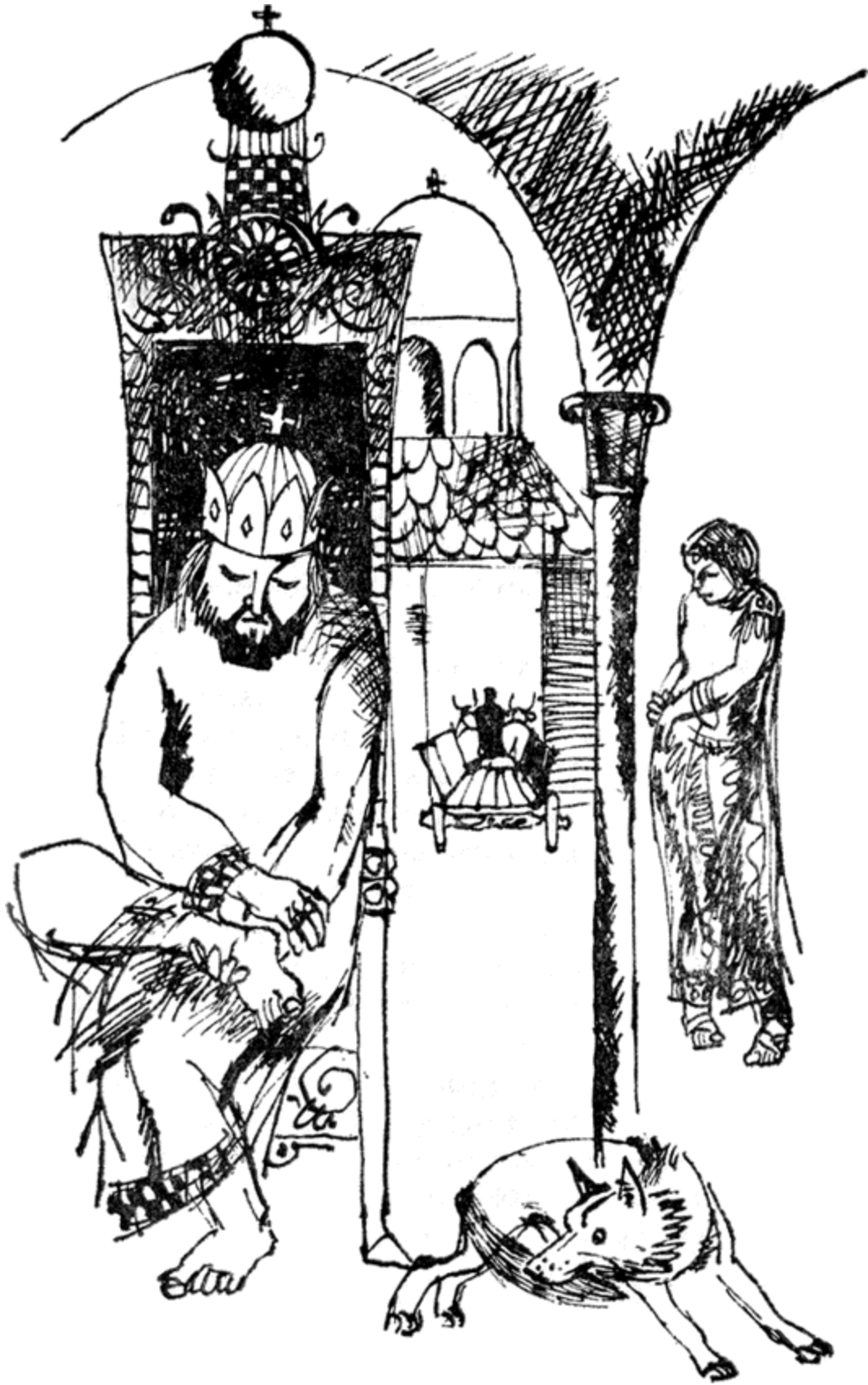
При тия думи на съседката си динената кора се замисляше и не казваше нищо. Бълхата също млъкваше и се унасяше в мечти за своя бъдещ живот в царския палат.

Тъй минаваха дните, а по широкия селски път не се виждаше нито придворно куче, нито свиня. Динената кора се сви съвсем от слънчевия пек и стана много малка. Бълхата пък измършавя от глад и едва се държеше на нозете си от слабост.

Веднъж по пътя се зададе волска кола.

— Аз — каза динената кора — не мога да се излежавам повече. Ще се хвърля под тая кола, та поне достойно да загина.

И наистина, когато колата мина край нея, тя се хвърли под скърцащите ѝ колелета, изхрущя и стана на прах.

Подир колата се клатеше дръгливо овчарско псе с изплезен от жегата език.

— Докога ли ще чакам и аз придворното куче — рече си бълхата. — Я по-добре да се кача на гърба на тоя пес. Хем ще му опитам кръвчицата, хем ще си направя разходка.

И измършавялата от глад бълха напрегна всички сили, скочи и се хвана за опашката на овчарското псе.

А псето сякаш усети, че нещо го щипна, та се завъртя и ухапа опашката си.

И нашата бълха загина между зъбите на дръгливото овчарско псе, но от нея все пак остана приказката, която разказахме ей сега.

ЛЪЖЕЦ И ИСТИНА

Имаше някога един голям лъжец. Но такъв лъжец, какъвто втори на света не бе се раждал. Ако ти кажеше „добър вечер“, щеше да те излъже, защото по това време всички други хора казваха „добро утро“. Ако ли пък разговаряше с някого насън — и тогава пак не можеше да се стърпи и пускаше по някоя опашата лъжа.

Един ден царят разгласи надлъж и нашир по царството си, че ще даде сто крини жълтици на оногова, който намери истината и му я покаже.

Разтичаха се хора на вси страни да я търсят.

Тръгна и лъжецът през реки и планини — дано я намери.

— Сто крини жълтици не са малко — каза си той. — За такава награда заслужава да поскита човек по земята.

А истината, както всяко скъпоценно нещо, се намираше накрай света — в колибата на един стар магьосник, който живееше в една глуха гора.

Много хора минаха през тая гора и много хора спираха пред колибата на магьосника, ала нейната врата си оставаше заключена за всички, сякаш вътре не живееше никой.

Най-сетне дойде и лъжецът. Още щом пристигна, и вратата пред него се отвори. Старият магьосник се яви на прага, поизкашля се, па рече:

— Зная защо си дошъл. Виж, на тебе мога да дам истината, защото ти не ще я вземеш за себе си.

И като каза това, магьосникът влезе в колибата си и изнесе оттам едно златно гърне.

— Вземи това гърне — каза той на лъжеца — и го занеси в царския палат. Като влезеш при царя, обърни го с дъното нагоре и каквото видиш да падне от него, кажи веднага: „Ето истината, царю честити!“

Грабна лъжецът златното гърне и хукна към царския палат. Из пътя надникна в гърнето, да разбере какво има вътре, но като видя, че

то е празно, помисли си:

„Може пък такава да е магията и истината да изскочи по-късно“.
И той побягна с всичка сила нататък.

Като стигна в палата, пред него се изпречи един войник с пушка и му каза да почака малко, защото тъкмо в това време царят бил станал от сън и закусвал мляко с медени гевречета.

— Не мога да чакам нито минута! — развика се лъжецът. — Работата е бърза и трябва да вляза още сега!

Разбира се, царят не беше много стар, та затова и ушите му бяха още здрави. Той чу веднага разправията и излезе да види какво става. В едната си ръка държеше чашата с мляко, а в другата — едно медено геврече.

— Какво иска тоя човек? — попита той, като съгледа лъжеца.

А лъжецът се поклони, издигна над главата си златното гърне и рече:

— Аз намерих истината, царю честити, и дойдох да ти я покажа!

— Добре! Пусни го да влезе! — обърна се царят към своя верен войник, който пазеше пред вратата.

И войникът отдаде чест с пушката си, а лъжецът пристъпи в царската спалня. Тук имаше много чудни неща, но най-чуден от всичко беше един малък часовник, окачен над леглото на царя. Тоя часовник бе направен като къщица, с много прозорчета. През всяко прозорче изхвъркваше по една хубава шарена пеперуда и се губеше някъде, а в същото време вътре в къщицата дрънкаха безброй вълшебни звънчета.

Лъжецът остана прехласнат пред чудния часовник и може би дълго още щеше да стои така и да се любува на шарените пеперуди и на музиката на вълшебните звънчета, ако царят не го потупа по рамото и не му напомни защо беше дошел.

— Я да видим сега каква е истината! — каза му царят, като седна пред една голяма стъклена маса.

И лъжецът се приближи до масата, обърна златното гърне с дъното нагоре и още преди да види какво ще падне от него, извика:

— Ето истината, царю честити!

А от гърнето се търкулна едно съвсем мъничко просено зрънце, затича се по масата и спря на единия ѝ край.

— Какво е това? — попита царят.

— Орех, царю честити! — отвърна веднага лъжецът, защото не му се искаше да повярва, че за толкова мъничко зрънце ще получи сто крини жълтици.

— Орех ли? — извика царят и скочи от стола си.

— Не, ябълка! — поправи се лъжецът, като си помисли, че и орехът не е достатъчно голям за богатата награда, която ще получи.

— Каква ябълка? — каза царят. — Я погледни по-добре!

— Ех, че съм глупак! — засмя се лъжецът. — Вярно е, че туй не е нито орех, нито ябълка, а тиква! И то каква тиква! По-хубава и по-голяма от нея не съм виждал през целия си живот!

Тогава царят не каза нищо, а отиде в дъното на спалнята и плесна три пъти с ръце. И в същия миг се разтвориха десет врати и през всяка врата влязоха много царедворци и войници.

— Ударете на тоя човек толкова тояги, колкото крини с жълтици очакваше да получи! — рече сърдито царят, като посочи лъжеца. — Той се опита три пъти наред да ме излъже, защото не искаше да признае, че истината може да бъде съвсем мъничка и проста като просено зрънце!

— Милост, царю честити! — извика разтреперан от страх лъжецът и падна на колене.

Ала войниците се спуснаха тутакси върху него и го изнесоха навън. Царедворците пък зарониха сълзи и вързаха на мустаците си по една черна панделчица в знак на траур, защото тоягите в палата бяха дрянови и човек не можеше да изтърпи болката от тях.

Като остана сам, царят взе просеното зрънце, сложи го на дланта си и отвори прозореца. Едно незнайно врабче долетя веднага отнякъде и клъвна радостно зрънцето от ръката му.

И тая божия птичка бе достойна за истината, защото радостта ѝ от нея беше милион пъти по-голяма, отколкото самото просено зрънце.

ПРИКАЗКА ЗА ЗАВИСТТА

Живееха двама съсед: Стоян и Иван. Стоян имаше магаре, а Иван нямаше.

„Хубаво нещо е да си имаш магаре“ — мислеше си Иван, като гледаше магарето на съседа си.

Загнезди се тая мисъл в главата на Иван, впи се като пиявица в мозъка му и започна да го измъчва непрестанно. Но сиромах човек беше той и не можеше да си купи магаре.

Стоян беше грънчар. Имаше си малка грънчарница и правеше от глина чудесни грънци и стомни, които шареше с жълта и зелена боя, а после ги товареше на магарето си и ги носеше за продан в близкия град.

Иван пък беше калпакчия и умееше да шиє хубави калпа̀ци. Но не се радваше той на майсторлъка си. Замислено беше лицето му и някак тъжно гледаха очите му. Оживяло му беше на сърцето магарето на неговия съсед. Винаги когато Стоян минеше с магарето си покрай дюкяна на Иван, калпакчията оставяше работата си, залепваше се на прозореца и дълго гледаше щастливия си съсед, който крачеше гордо подир дългоухото сиво животно.

— Ех, да можех и аз да си имам такова едно добиче! — въздишаше Иван и стоеше като прехласнат, докато грънчарят и магарето му се загубеха от погледа.

А пък то, пустото му магаре, да приличаше поне на вол, на крава или на кон — хайде, както и да е. Но то беше като всички други магарета и дори по-грозно от тях: старо, дръгливо, с увиснала опашка и с клепнали уши — тъй да се каже, на магарешка вещица приличаше.

Но когато човек се захласне в нещо, очите му виждат и грозното хубаво. Минаваше ден след ден, а Иван не преставаше да мисли и да въздиша за магарето на Стоян. И лека-полека у него се събуди завист към съседа му.

Тъкмо тогава се случи това, което ще разкажем по-долу.

Една привечер, както Иван си седеше и отупваше с пръчка един нов калпак, вратата на дюкяна му се отвори и вътре влезе непозната жена, забулена с черна забрадка. Приблужи се тая жена до калпакчията и му рече:

— Добър вечер, Иване!

Погледна Иван жената и като продължаваше да тупа калпака, отвърна ѝ:

— Добър вечер!

А гостенката седна на едно трикрако столче и каза:

— Виж какво, Иване, дошла съм да ти помогна. Аз съм Съдбата. Светът е нареден така, че на човек все нещо не достига. Кажи ми едно твое желание, което ще те направи щастлив, и аз ще го изпълня веднага!

Като разбра кой е дошъл при него, калпакчията изпусна пръчката и калпака и скочи от одъра.

— Значи, ти си Съдбата? — извика зарадван той. — Благодаря ти, че си се сетила за мене и си дошла да ми помогнеш!

— Кажи ми едно твое желание, което ще те направи щастлив, и аз ще го изпълня веднага! — повтори гостенката.

В това време Иван съгледа през прозореца своя съсед, който се връщаше с магарето си от града.

— Виждаш ли тоя човек? — рече калпакчията. — Моля ти се, убий магарето му!

И още преди да изрече тия думи, магарето на грънчаря се залюля и падна на земята, изпъна нозе, изблеци очи и издъхна, поразено сякаш от мълния.

— На̀ ти сега магаре! — извика усмихнат Иван. — И аз нямам магаре, но и ти не ще имаш!

И в същия миг през главата на калпакчията мина като светкавица мисълта, че и той можеше да има магаре, стига да бе пожелал това. Какво беше спечелил от туй, че магарето на съседа му бе умряло?

— Сбърках! — рече Иван. — Моля ти се, съживи магарето на Стоян, пък и на мене дай едно като неговото!

Но в дюкяна нямаше вече никого. Чудната жена бе потънала сякаш вдън земя.

МАСКИРАНАТА ЛИСИЦА

Веднъж мечката стръвница, магарето, вълкът, свинята, заекът и лисицата решиха да се маскират. Но не като животни, а като хора. Тъй уж било по-добре, тъй уж било по-весело. Решиха и се маскираха.

Мечката стръвница — като владика.

Магарето — като белобрад мъдрец.

Вълкът — като младоженец.

Свинята — като булка.

Заекът — като ловец.

Лисицата — като кокошка.

— Стой! Стой! — ще извика някой. — Нали животните се маскирали като хора? Защо тогава лисицата се маскирала като кокошка? Кокошката човек ли е?

— Вярно бе! Гледай ти как щяхме да забравим, че кокошката не е човек! Но нищо. Щом сме казали вече, че лисицата се е маскирала като кокошка, ще си я оставим с нейната кокоша маска, пък каквото ще да става. От туй никой нищо няма да изгуби — нито ти, нито аз, нито приказката, която ще разкажем.

И тъй, събраха се маскираните животни в гората и веселбата започна. Ала преди това всички си дадоха дума да не се закачат и никой никому зло да не стори.

Мечката стръвница седеше на един път и четеше евангелието.

Магарето ревеше с всичка сила и разправяше, че по-голям мъдрец от него няма на тоя свят.

— Аз направих едно велико откритие — казваше гордо то. — Аз открих, че корените на всички дървета са заровени в земята. Няма дърво с корен във въздуха. Който не вярва, нека сам провери!

Вълкът и свинята се разхождаха важно, хванати подръка — вълкът с бели ръкавици, а свинята с лачени обувки, които бяха малко поизкаляни, защото свинята си е винаги свиня, дори и когато е булка.

— Обичаш ли ме? — питаше свинята.

— О-ох, умирам за тебе! — отвърщаше вълкът и от устата му капеха лиги.

Заекът пък беше клекнал в тревата и се мъчеше да улучи с пушката си едно буково листо. Той бе изстрелял вече сто куршума, а листото все си стоеше на клончето.

— Ама че стрелец си бил, а! — подиграваше го една жаба, а заекът се топеше от мъка и току се оправдаваше:

— Тежък е ловджийският занаят, бабо жабке, не е шега работа. Ето, вземи и другите ловци, които са истински хора. Хиляда души са ме стреляли досега и никой не ме е улучил. Вярно е, че аз бягам на зигзаг, а листото стои на едно място и не мърда. Но кой знае, може пък то да е омагьосано и куршум да го не лови.

А в това време лисицата подскачаше на два крака като същинска кокошка и крякаше:

— Куд-куд-куд-кудя-а-ак! Няма ли насам някое петле?

Тъй се забавляваха нашите маскирани приятели и отначало уж всичко вървеше като по мед и масло. Никой никого не закачаше, никой никому зло не правеше. Ала ето че по едно време мечката стръвница огладня, захвърли евангелието и започна да се оглежда наоколо с кървясали очи. Като съгледа заека, тя се изправи на задните си крака и отиде при него.

— Какво правиш? — попита го тя.

— Стрелям! — отвърна той.

— Кого стреляш?

— Хе онова буково листо!

— Ако не го улучиш с първия куршум, ще те изям!

Разтрепера се заекът, напълни отново пушката и се прицели в листото. И както трепереше от страх, пушката изгърмя и куршумът прониза буковото листо точно в средата.

— Браво! — извика мечката. — Дай сега да те целуна за награда!

И като каза това, мечката стръвница сграбчи заека и започна уж да го целува, а после току изведнъж го ухапа за шията и го схруска като мекица. От бедния ловец не остана нито кокалче. Остана само ловджийската му шапка и перото, забодено в нея.

Видя вълкът, че мечката изяде заека, и не щеш ли — усети и той глад. Хем глад вълчи, дето се казва. Започна и той да целува свинята и ха на шега, ха наистина заби си зъбите в шията ѝ.

— О-ле-ле-е, вълчо, много силно ме целуваш! — заквича свинята и започна да подскача.

— О-ох, много те обичам! — ръмжеше вълкът, като забиваше все по-дълбоко зъбите си в гушата на булката. И додето се разбере какво става, изведнъж нещо притъмня пред очите на младоженеца и той изгълта булката заедно с лачените ѝ обувки.

Разбира се, магарето като всеки мъдрец се беше замислило и не обръщаше никакво внимание на туй, което ставаше наоколо. То продължаваше да се разхожда насам-натам, размахваше опашка и говореше на себе си:

— Няма дърво с корен във въздуха. Корените на всички дървета са заровени в земята...

Но ето че сега дойде и неговият ред. Приближиха се до него мечката стръвница и вълкът — озъбени, зли, страшни, просто да ти настръхне косата, като ги видиш. За такива ненаситни гладници като тях един заек и една свиня не бяха много нещо. Трябваше им още по половин магаре, за да се наядат, както трябва.

— Белобради мъдрецо — рече мечката стръвница, като излезе напред и си облиза устата с език. — Аз и вълчо решихме да те поносим малко на гръб, но не знаем кой да започне пръв. Затова ето какво намислихме. Ще легнеш ти на земята, а ние ще легнем зад тебе. Ще замахнеш с опашката и ще удариш едного от двама ни. Когато удариш пръв, той пръв ще те качи на гръба си. Съгласен ли си да ни направиш тая чест?

Магарето разбра веднага хитрината на хищниците, но се престори на глупаво и каза:

— Приемам поканата и благодаря за вниманието. Само че не ще ли бъде по-добре да не лягам, ами да ви плесна с опашката ей тъй, както си стоя право?

Вълкът намигна на мечката и рече:

— Може!

И двамата гладници застанаха зад магарето.

— Да почвам ли? — извика то.

— Почвай — отвърна мечката, която си беше отворила устата и се готвеше да нападне дългоухото животно.

Тогава магарето хвърли два такива силни ритника в главите на мечката стръвница и на вълка, че те се претърколиха три пъти и не

мръднаха повече.

Да видим сега кои останаха живи. Отначало бяха шестима. И шестимата бяха маскирани.

Мечката стръвница — като владика.

Магарето — като белобрад мъдрец.

Вълкът — като младоженец.

Свинята — като булка.

Заекът — като ловец.

Лисицата — като кокошка.

Но мечката изяде заека, вълкът излапа свинята, а магарето уби и мечката и вълка. Остават, значи двама: магарето и лисицата.

Като си свърши работата, магарето тръгна из гората и се унесе в предишните си мисли за корените на дърветата.

Лисицата пък си каза:

— Я да си обирам аз парцалите оттук, че кой знае какво може да се случи с мене. Светът е станал опак. Уж все за приятелство разправяме, пък се изяждаме едни други. Ще ида аз да си почина в някой кокошарник и да си поприказвам с моите сестрици кокошчици.

И без да му мисли много, лисицата излезе на големия крайселски път и потегли към близкото село.

А в това време отдолу по пътя се зададе човек. Беше Шакир циганинът, който бе ходил в града, за да изкара някоя пара за хляб, защото в къщи го чакаха гладни пет циганчета и една циганка. Но Шакир не бе спечелил нищо и се връщаше с празни ръце.

Щом го съгледа, лисицата си рече:

— Вместо да вървя пеш до село, я по-добре да ме занесе дотам тоя човек.

И като каза това, лисицата тръгна по средата на пътя, наду перушината си и започна да квачи:

— Ко-о! Ко-о! Ко-о!

Приближи се Шакир до нея и не вярва на очите си. Сърцето му ще се пукне от радост. Такава голяма кокошка не беше виждал през живота си.

— Гледай ти какъв късмет съм имал! — извика той. — Ех, като занеса сега тая кокошчица на циганката, че като направи тя от нея каша, че като загълтат циганчетата — ще им се надуют коремчетата като гайди!

И Шакир хвана маскираната лисица, пусна я в торбата си и я метна на гръб.

Върви той към село и не усеща земята под нозете си. Струва му се, че хвърчи.

„Чакай бе — помисли си по едно време циганинът. — Добре, ще излапаме ние кокошката, ами утре? Циганчетата ще бягат от черния хляб и ще искат пак кокошка. Де ще я намеря тогава? Всеки ден кокошка на пътя не се намира. Я да взема да я продам, пък с парите да купя брашно и да го занеса на циганката да умеси хляб. То се е видяло, че друг ще яде кокошката, но няма що да се прави. Такъв е късметът на сиромасите.“

Стигна Шакир в село и отиде в къщата на най-богатия селянин. Похлопа на вратата му. Селянинът излезе. Извади циганинът маскираната лисица от торбата си и рече:

— Чорбаджи, искаш ли да ти продам тая кокошка?

— Бре, че голяма! — учуди се селянинът. — Отде си я взел бе, Шакир?

— Бях в града на гости у кмета, та той ми я даде. Кметска кокошка е това, чорбаджи, не е шега работа. Яйца като тикви снася!

— Колко искаш за нея? — попита селянинът.

— А бе дай там пет кофи брашно, па я вземи!

— Много искаш. Давам ти две кофи и половина!

— Хайде, дай три!

— Не, две и половина!

— Давай брашното!

И селянинът даде на Шакир две кофи и половина брашно и взе маскираната лисица. После я отнесе в кокошарника и я пусна при кокошките.

„Чакай да видим утре какво яйце ще снесе тая кокошка — каза си той. — Ако излезе голямо като тиква, ще дам на Шакир още половин кофа брашно.“

А в кокошарника имаше повече от двайсет кокошки. И понеже и двайсетте бяха глупави като всички кокошки, никоя не позна, че при тях е влязла лисица.

Позавъртя се лисицата из кокошарника и рече мазно-мазно:

— Ох, сестрици, ох, милички! Лош е станал светът. Да знаете само какво видях! Един владика изяде един ловец, а един младоженец

излапа цяла булка!

— У-у-у, колко лоши са станали хората! — извикаха в хор всички кокошки.

— Лоши са, много са лоши — каза лисицата. — Само ние, животните, сме още добри и си живеем в мир и съгласие. Ето мен например ме срещна оня ден една лисица и нищо не ми направи. Попита ме само как съм със здравето и си отмина по пътя.

— Истина ли казваш? — учудиха се кокошките.

— Да пукна, ако лъжа! — отвърна лисицата.

Но тя, разбира се, не пукна, макар и да излъга. Остана жива и здрава и вечерта, когато всички кокошки заспаха, нареди се и наша лисана до тях и се престори, че спи.

На сутринта селянинът отиде да види дали новата кокошка е снесла яйце като тиква. Надниква той в кокошарника и остана като гръмнат. Всички кокошки бяха изядени, а от лисицата нямаше нито следа.

Разбра тогава селянинът каква е работата, почеса се по тила и отиде да се разправя с Шакир, който му беше продал, без да знае, лисица вместо кокошка.

ПРИКАЗКА ЗА ЛЪЖАТА

Много се е говорило за Истината и Лъжата, но това, разбира се, не пречи да разкажем и ние една приказка за тях.

Веднъж Лъжата намисли да погуби един човек, а Истината реши да го спаси.

Но нека кажем най-напред кой беше тоя човек. Той по нищо не се различаваше от другите хора, само беше много търпелив и затова го наричаха Търпелан.

И тъй, тръгна Лъжата през гори и планини и де кого срещнеше из пътя, пошепваше му на ухото разни измислици за Търпелан. Скоро тя стигна и в самия град, където живееше Търпелан, и с още по-голямо усърдие започна да одумва и дори направо да клевети невинния човек. От сутрин до вечер Лъжата сновеше из градските улици и площади, влизаше в къщите, сядаше край чуждите трапези и каквато си беше бърбрица — с оня ми ти дълъг нос, с ония ми ти оцъклени змийски очи, — караше всички да я зяпат и да я слушат с любопитство.

Лека-полека хората се увлякоха от измислиците на незнайната одумвачка и не само повярваха нейните клевети и хули, но сами започнаха да съчиняват нови измислици. И разнесе се всякаква мълга за Търпелан. Търпелан бил измамник. Търпелан бил крадец. Търпелан бил убиец. С една дума — Търпелан не бил човек, а страшилище невиджано, чудовище опасно.

Хилядоустата мълга стигна и до ушите на царя и той се намръщи и рече:

— Ще има да му пати главата на тоя злодей!

А Търпелан слушаше спокойно всички злословия и нападки, защото, както казахме, беше търпелив човек и знаеше, че рано или късно Истината ще победи и ще докаже неговата невинност.

И, разбира се, Истината не стоеше със скръстени ръце. Както винаги, така и сега тя вървеше подир Лъжата и събираше удостоверения, свидетелства и доказателства, за да обори несправедливите обвинения срещу Търпелан. Но тая работа не беше

лека, тъй като Истината трябваше да обикаля много учреждения и да разговаря с много хора, а знае се, че малцина са ония, които имат смелостта да помогнат на оклеветения човек, щом и царят е против него. Затова и Истината се движеше бавничко към града на Търпелан.

А в това време Лъжата продължаваше да клевети нещастния човек и вече бе успяла да го опозори дотолкова, че хората бягаха от него като от чумав. Дори най-близките му приятели престанаха да го поздравяват, правеха се, че не го виждат, и подмятаха зад гърба му всякакви небивалици. И заредиха се една след друга неволите и злочестините.

Търпелан остана без работа, без хляб и без подслон и никой не искаше да му протегне ръка за помощ. Отвсякъде нахокван и гонен, той скиташе като бездомно псе из улиците и замръкваше гладен в покрайнините на града. Но Търпелан понасяше твърдо изпитанията и вярваше, че Истината ще възтържествува.

— Защо не накажеш злодея? — съскаше Лъжата в ушите на царя.

И царят се разгневи и заповяда да изправят Търпелан пред съд.

Наредиха се съдиите в полукръг и започнаха да съдят Търпелан. Както и трябваше да се очаква, главен свидетел беше Лъжата. Тя загреба с пълни шепи най-тежките грехове и престъпления, каквито съществуват по света и ги струпа върху главата на подсъдимия. Намериха се и други свидетели, които потвърдиха думите на клеветницата и добавиха, че са видели с очите си всички извършени злодеяния. И съдиите заклатиха премъдрите си глави и отсъдиха: да се хвърли Търпелан в тъмницата!

И Търпелан бе хвърлен в тъмницата, в една влажна дупка с малко решетесто прозорче на каменната стена. И заживя осъденият като отшелник. По цял ден седеше свит до прозорчето и гледаше през решетката далечното синьо небе, по което плуваха белите кервани на облаците. И дните се точеха също като тия облаци и потъваха в глъбините на времето. Състари се затворникът и косата му побеля от мъка, но дълбоко в душата му все още мъждукаше надеждата, че Истината ще дойде и ще му върне свободата.

А къде се губеше Истината и защо не се явяваше да спаси Търпелан? Дали тя не бе го оставила на волята на съдбата и не си спомняше вече за него? Не, Истината не бе забравила Търпелан, но

нейният път бе осеян с тръне и многобройни бяха премеждията, през които тя трябваше да мине.

Не се знае колко време бе изтекло, но един ден най-сетне Истината се яви в града на Търпелан с голяма торба през рамо. Тя беше потънала в прах и от нозете ѝ капеше кръв. Имаше нещо страдалческо в хубавото ѝ лице, очите ѝ гледаха уморено и тъжно.

Наизлязоха хората от къщите и затичаха към просторния градски площад да видят необикновената гостенка.

И тогава пред насъбрания народ Истината разказа, че всички грехове и злодеяния на Търпелан са измислени от Лъжата, която е искала да погуби един невинен човек. И като разказа това, далечната пътница сне торбата от рамото си и изтърси на земята цяла грамада удостоверения, свидетелства и доказателства, които тя бе събирала грижливо за защита на Търпелан. И народът разбра, че е бил измамен от Лъжата и че не е имало никакво страшилище невиждано и никакво чудовище опасно. И царят и съдиите се почесаха по носа и не посмяха да кажат нищо, защото се уплашиха от гнева народен. И Лъжата също се уплаши и избяга в горите тилилейски и никой повече не я видя. А тия, които най-много хулеха и клеветяха Търпелан, сега започнаха най-високо да викат, че той е невинен.

Да, правдата възтържествува, но Търпелан, за съжаление, не беше вече жив. Не изтърпя, горкият, теглилата и умря, без да дочака Истината.

А Истината, нека си признаем, дойде много късно. Много време бе загубила тя, докато напълни торбата си с тия пусти-опустели удостоверения, свидетелства и доказателства за невинността на Търпелан.

СНЕЖНИЯТ ЧОВЕК И ВРАБЧЕТО

Имаше едно врабче, което чуруликаше от сутрин до вечер в градината на една къща и беше много щастливо. Подскачаше то безгрижно по клоните на големите стари дървета, пееше си весели песнички, а щом огладнееше, слизаше на земята и скок-подскок, скок-подскок — отиваше при курника и все намираше там по някое ечемичено зрънце.

А в курника живееха четири кокошки и един петел. Едната кокошка беше бяла, другата — жълта, третата — сива, четвъртата — черна. Петелът пък беше шарен и имаше голям червен гребен и остри шипове, от които се бояха всички съседски петли. Сутрин, когато стопаните на къщата още спяха, той се качваше на стобора, изпляскваше с криле и се провикваше:

— Ку-ку-ри-гу-у-у!

Тогава сънливците отваряха очи, ставаха от леглата си и се залавяха за работа. Както виждате, тоя петел с пълно право можеше да се нарече будилник, макар че нямаше нито стрелки, нито звънче и не беше купен от часовникар, а се беше излюпил от обикновено кокоше яйце.

Когато жълтата кокошка съглеждаше врабчето, че се върти около курника и търси храна, тя настръхваше цяла от гняв и казваше сърдито на другите кокошки:

— Не мога да търпя вече тоя готованко! Гледайте го: нищо не работи, а само яде!

— Ами — отвръщаше бялата кокошка. — И отгоре на туй го рисуват по букварите на децата, като че кой знае какво е направил!

— Не, ако това продължава така, аз ще престана да снасям яйца! — заканваше се сивата кокошка.

— И аз също! — добавяше черната.

— Стига де! — намесваше се тогава петелът. — Я си свивайте опашките, че зло ще патите! Да не мислите, че наш врабчо се е родил

само да яде. Ами ако го нямаше него, кой щеше да чисти дърветата от гъсеници, а?

— Брей, голяма работа! — викваха в един глас и четирите кокошки и се разкудкудякваха тъй силно, че петелът изгубваше търпение, спущаше се отгоре им и почваше да им скубе перушината.

Но малкото врабче не разбираше езика на кокошките и затова продължаваше да обикаля курника и да кълве спокойно поръсените по земята ечемичени зрънца.

Една нощ заваля сняг и цялата земя се покри с дебела снежна пелена. Дърветата побеляха като големи захарни букети, малките къщици се сгушиха още повече и по стъклата на прозорците им заблестяха звездички от скреж.

На сутринта врабчето изскочи из своето скривалище под стряхата на къщата и кацна върху стобора.

— У-у-у, че люта зима! — рече то и настръхна цяло от студ.

А бялата кокошка, която беше току-що станала от сън и бе надникнала за миг през вратичката на курника да види какво е времето, закудкудяка радостно, сетне легна веднага в сламата и снесе едно яйце. Тя помисли, че земята е побеляла от нейната перушина, и тая мисъл я наду като пуйка.

— Бягайте! Не се допирайте до мен! — говореше тя на своите другарки, а те се изсмяха тихо и не казаха нищо.

Само черната кокошка въздъхна дълбоко и от очите ѝ покапаха сълзи. Мъчно ѝ беше, че земята не е покрита с нейната перушина.

След малко в градината дойде едно хубаво момиченце с черни очички и с румено лице.

— Бате ще ми направи снежен човек! — извика то и запляска весело с ръце.

И наистина неговият брат затъркаля по земята една снежна топка, която започна да става все по-голяма и по-голяма, докато найсетне се превърна в чуден снежен човек с дълга метла в ръка, с червен нос от морков и с два черни въглена вместо очи. Цял ден малкото момиченце скачаше около снежния човек и му се радваше.

Ала ето че настъпи вечерта и къщата заспа дълбок сън. Заспаха и кокошките в курника.

Само малкото бедно врабче стоеше още будно, защото не беше яло от сутринта. Снегът бе засипал ечемичените зрънца, а другаде

храна не можеше да се намери. Когато ясният месец изгря на небето, врабчето излезе изпод стряхата и кацна върху рамото на снежния човек.

— Хей, приятелю, я се махай оттук, че ако дигна метлата, знаеш ли! — извика снежният човек и черните въглени на лицето му светнаха също като човешки очи.

— Ти не можеш да дигнеш метлата, защото не си истински човек — изцвъртя гладната птичка.

— Не съм истински човек ли! Кой ти каза това?

— Аз видях, когато те направиха от сняг — отвърна врабчето. — Недей ми се сърди, моля ти се! Аз няма да ти сторя никакво зло. Ще постоя малко на рамото ти и пак ще си хвъркна. Дойдох само да ти се оплача, че днес не съм клъвнало нито трохичка, а на кокошките дадох цяла паница с царевична каша.

Сърцето на снежния човек се сви от болка. Той съжали бедната птичка, която трепереше от студ на рамото му, изкашля се тихо и рече:

— Много ли си гладен, врабчо?

— Ох! — въздъхна врабчето. — Умирам от глад!

— Знаеш ли що? — каза снежният човек. — Я вземи, че си клъвни от носа ми, той е от морков. Все ще се заситиш малко. Само внимавай да не ми изядеш целия нос.

— Колко си добър! — изчурулика радостно гладната птичка и скочи върху дръжката на метлата. Протегна мъничката си главица и закълва лакомо вкусния морков.

— Ех, да знаеш колко хубаво е в небесните висини! — рече замислено снежният човек. — Всички тия снежинки, от които съм направен сега, бяха малки дъждовни капчици. Когато се отрониха от облаците, те блестяха като елмазени зрънца, но после дъждовните капчици замръзнаха, залепваха се една о друга и се превръщаха в големи снежни парцали...

„Колко сладък морков!“ — мислеше си врабчето, без да слуша какво му говори снежният човек. То беше изяло вече върха на носа му и продължаваше да кълве нататък, когато изведнъж го сепна писклив глас:

— Ей-ей, какво правиш? Стига ти толкова! Ще ме оставиш без нос!

И малкото врабче престана да яде, целуна снежния човек по челото и кацна отново на рамото му.

— Благодаря ти много! — каза то. — Ако не беше ти, аз щях да умра от глад.

— Хайде сега върви да спиш! — рече снежният човек.

— Лека нощ! — извика врабчето и отлетя под стряхата.

Така малката сива птичка и снежният човек станаха приятели. Всяка вечер врабчето кацваше върху дръжката на метлата. Неговият снежен приятел му разказваше за чудния живот в небесните висини, а то кълвеше сладкия морков и си мислеше, че и животът на земята не ще бъде лош, ако не е толкова студено.

Разбира се, всяко нещо си има край. Затова и морковът най-сетне се свърши и снежният човек остана без нос. Ала братът на малкото момиченце забодде в лицето му друг морков, още по-голям и по-сладък от първия.

После — трети, четвърти, пети, шести. Врабчето ядеше и не се шегуваше.

Минаха много дни. Една сутрин слънцето блесна на небето и снегът започна да се топи под горещите му лъчи. Метлата падна от ръцете на снежния човек, сетне паднаха и самите му ръце, търкулна се и главата му с двата въглена и с късчето морков, което беше неговият последен, десети нос. Земята просмука разтопения сняг и от снежния човек не остана нищо.

Само там, където се стопи неговото бяло добро сърце, цъфнаха веднага три чудни малки кокичета.

ДЖУДЖЕТО ТИНТИРИН

През девет планини, през девет морета, през девет царства — в десетото. Това десето царство бе населено с кротки и работливи люде и се управляваше от цар. И понеже царят се подписваше с името Морков Пети, самото царство се наричаше Морковяния, а неговите жители — морковяни.

Цар Морков Пети беше стогодишен старец и сигурно щеше да живее още сто години, защото се хранеше само с кисело мляко и нито пушеше тютюн, нито пиеше спиртни напитки. Да, той се хранеше само с кисело мляко, а най-вкусния дивеч, най-сладките торти и най-хубавото вино раздаваше на народа. Такъв добър и щедър владетел беше цар Морков Пети и морковяните с право се смятаха за най-щастливите хора в света.

А сега внимавайте.

В царския палат наред с многобройните царски храненици живееше и джуджето Тинтирин — педя човек, лакът брада, както се казва в приказките. Неколцина моряци бяха донесли джуджето Тинтирин от един далечен остров и го бяха подарили на царя заедно с един розов папагал и една сива маймунка. Но от тия три живи същества Морков Пети най-много обикна малкото белобрадо човече.

И наистина, със своя весел и добродушен нрав джуджето Тинтирин спечели напълно заслужено сърцето на царя и скоро стана негов неразделен любимец. Тинтирин придружаваше навсякъде господаря си — двамата заедно се разхождаха из сенчестите алеи на дворцовия парк, заедно се къпеха в царската баня, заедно седяха на царската трапеза. И докато Морков Пети гълташе кисело мляко и пиеше минерална вода, Тинтирин се тъпчеше с всякакви лакомства, приготвени нарочно за него, и си посръбваше по цяла кана руйно вино, та чак белоснежната му брадица се зачервяваше.

От далечния остров джуджето Тинтирин бе донесло със себе си една чудна свирчица, която си бе измайсторило самичко от бамбуково клонче. Човечето надуваше свирчицата с всичка сила и придворната

тишина се огласяше от игриви песнички, които веселяха стария цар и понякога го караха да подскача като млад момък. Тинтирин свиреше от сутрин до вечер и с него се надпреварваха да пеят не само царските славеи и царските щурци, но и царските жаби, които всъщност не пееха, а крякаха като най-обикновени жаби.

Веднъж за рождения ден на своя любимец царят поръча на придворния магьосник да направи такова огледало, което да може и да оглежда, и да произнася хвалебствия. Придворният магьосник се залови за работа и с всичкото си магьосническо умение сътвори желаното огледало. То бе направено от златист кристал и блестеше ослепително в разкошна кутия от небесносин атлаз.

Колко години навършваше Тинтирин — ние не знаем, защото никой не знае възрастта на джуджетата. Пък и това не е толкова важно. По-важно беше, че цар Морков Пети събра в голямата празнична зала на палата най-знатните царедворци и в тяхно присъствие поднесе на Тинтирин невиджания дар, като му пожела от все сърце здраве и щастливо дълголетие. После имаше веселби и до късна нощ в небето се пръскаха пъстроцветни ракети.

От тоя ден нататък Тинтирин не се разделяше нито за миг от вълшебното огледало и като духаше с подути бузи бамбуковата свирчица, все се оглеждаше в златния кристал и питаше:

*Огледалце миличко,
огледалце златничко,
кой е най-голям духач,
кой е най-прочут свирач?*

И чудното огледало затрептяваше в пурпурно сияние и някъде отвътре в него се обаждаше тънък гласец:

*Белобрадко мъничък,
белобрадко сладичък,
Тинтирин е най-голям духач,
Тинтирин е най-най-най-
най-прочут свирач!*

И цар Морков Пети, и всички царедворци (и царските готвачи, и царските метачи) пляскаха ръце и пригласяха:

*Тинтирин е най-голям духач,
Тинтирин е най-най-най-
най-прочут свирач!*

Но какво мислеше народът, какво мислеха обикновените морковяни, които не разбираха много от придворна музика, пък и още не бяха слушали със собствените си уши царския любимец? Морковянският народ си гледаше работата и никак не се интересувахе за придворното мнение и придворното възхищение от свирнята на джуджето.

И все пак народът трябваше да си каже думата, защото царят бе провъзгласил Тинтирин за народен свирач.

Затова един ден Тинтирин напусна непристъпния каменен замък и тръгна из царството да посвири на морковяните и да разбере какво мислят те за него. Той пътуваше в разкошна каляска, съпроводен от цяла свита въоръжени конници, и щом стигнеше в някое селище, трима тръбачи възвестяваха за пристигането на знатния гост. И от всички страни прииждаха любопитни и когато сборището почернееше от народ, джуджето излизаше от каляската и започваше да свири.

Хората гледаха и слушаха. Свирня като свирня — дори малко писклива и неразбираема за ушите на простия и груб народ. Но Тинтирин надуваше свирката и се силеше да смае насъбраните слушатели.

Като кръстоса надлъж и нашир царството и разбра, че морковяните посрещат съвсем равнодушно свирнята му, джуджето Тинтирин се прибра в замъка и веднага се оплака на царя от недружелюбието на неговите невежи поданици.

— Как — извика сърдито цар Морков Пети. — Значи, никой не ръкопляска? Ах, ще ги науча аз тия простаци, дето знаят само торти да ядат и нищо не разбират от придворна музика!

И царят заповяда да разгласят из цялото царство, че всеки ден по пладне прочутият свирач Тинтирин ще свири пред микрофона на държавното радио и че по това време всички морковяни са длъжни да го слушат и да му ръкопляскаат. Иначе — тежко и горко на оня, който не слуша и не ръкопляска!

Както и трябваше да се очаква, покорните верноподаници изпълниха царската повеля без никакво възражение. Те не искаха да наскърбят добрия стар владетел, а и освен това се страхуваха да не им отнемат тортите.

— Хайде да ръкопляскаме — казаха си те. — А пък каквото мислим за свирача — то си е наша работа. Може ли някой да проникне в мислите ни?

И щом настанеше пладне, морковяните спираха всякакви занимания и се тълпяха край високоговорителите. Те слушаха търпеливо свирнята на придворния свирач и после дълго и бурно ръкопляскаха — толкова бурно, че екотът от това всенародно ръкопляскане гърмолеше навред и разтърсваше дори стените на самия царски палат.

Но белобрадото човече беше недоволно и все нещо му не достигаше. Напразно царят се мъчеше всякак да му угоди и ту го провъзгласяваше за най-именит звездоброец, ту го назначаваше за главен пълководец, ту го обявяваше за пръв водолаз в царството.

Най-сетне Тинтирин не изтърпя и каза на Морков Пети:

— С тия дрехи изглеждам много мъничък. Искам великанска мантия, за да стана великан!

— Че тъй кажи бе, мили Тинтиринчо! — извика възрадваан царят и веднага заповяда да се изпълни желанието на неговия любимец.

И се събраха най-изкусните шивачи в царството, мериха, кроиха, шиха и натъкмиха невиджана от никого мантия — цяла със злато извезана и украсена с всякакви бисери и скъпоценни камъни. И като я приготвиха, занесоха я в палата и всички царедворци ахкаха и зяпнаха.

И тогава се случи чудо на чудесата. Раздиплиха шивачите необикновената мантия и щом я метнаха на раменете на Тинтирин — джуджето порасна, порасна и се превърна в истински великан, два пъти по-голям от другите хора.

И докато всички стояха с отворени от почуда уста, Тинтирин тръгна бавно и горделиво из палата. И цар Морков Пети, и първите

велможи подхванаха краищата на мантията и също тръгнаха бавно и почитателно подир джуджето-великан.

Тържественният кортеж обиколи палата, мина из парка, после се върна в замъка и влезе в голямата празнична зала, където се издигаше царският престол. И Тинтирин пристъпи върху мекия килим и за всеобща изненада се възкачи на престола. Отначало всички помислиха, че той крои някаква шега, и царят дори му помогна да се намести поудобно на пухената възглавница.

Но Тинтирин не се шегуваше. Тинтирин седеше непоклатимо на престола, с гордо дигната глава, и болярите наоколо, и самият владетел-благодетел му се струваха сега като джуджета.

Тинтирин се провъзгласи за цар на морковяните под името Морков Шести, а старият цар Морков Пети отиде на края на царството, в една глуха гора, седна там на един повален пън и зарони горчиви сълзи.

И царедворците, като всички царедворци по света, свикнаха бързо с новия цар и му се кланяха доземи, и му служеха вярно.

И макар че цар Морков Шести не свиреше вече на бамбуковата свирчица, всеки ден по пладне морковяните ръкопляскаха по навик и си мислеха нещо. А какво си мислеха — то си беше тяхна работа.

ИНДИЙСКА ПРИКАЗКА

Живял някога в Индия цар. Казвал се Бюкюндю Герел. Когато той умрял, на престола се възкачил неговият син Бюкюни Тедкегчи.

Живели в царството на Бюкюни Тедкегчи двама души с едно и също име: Ананда. Единият бил дърводелец, а другият — живописец. Те си завиждали много един на друг.

Отишел веднъж живописецът Ананда при царя и му рекъл:

— Твоят баща се възроди на небето. Тая нощ бях при него. Той обладава свръхземни сили и е надарен със страшна мощ. Ето, изпраща ти това писмо.

С тия думи живописецът подал на царя свитък.

А на свитъка пишело:

„Аз, умрелият на земята, се възродих на небето и сега съм прекомерно щастлив. Искам да построя тук храм, ала нямам дърводелец. Затова проводи ми нашия дърводелец Ананда. Живописецът ще ти каже как да го изпратиш при мене.“

Цар Бюкюни Тедкегчи прочел писмото и казал:

— Добре, ще изпълня волята на баща ми. Извикай дърводелеца!

Явил се Ананда дърводелецът при царя и царят му рекъл:

— Моят баща се възроди на небето. Той ми прати писмо, с което иска да му проводя дърводелец за постройка на храм.

И царят показал полученото писмо.

Помислил си тогава дърводелецът:

„Такива неща не се случват. Тая работа ми е скроил живописецът. Но нищо. Ще измисля и аз някоя хитрина.“

Обърнал се дърводелецът към царя и го запитал:

— Ами как ще отида на небето?

— Попитай живописеца — отвърнал Бюкюни Тедкегчи.

Обърнал се Ананда дърводелецът към живописеца и оня му казал:

— Ще те заградят със сухи дърва, а дървата ще залееят с масло и ще ги запалят; ще се извие черен дим и от дима ще изскочи черен жребец; ще яхнеш черния жребец и ще отлетиш на небето. Ала преди това не забравяй да си вържеш на шията всички сечива, че ще ти трябват.

— Добре — отвърнал дърводелецът. — Аз имам широка ливада, та щом дойде време за пътуване, ще тръгна оттам за небето.

Съгласил се царят с желанието на дърводелеца, който обещал да потегли на път след седем деня.

Като се върнал в къщи, Ананда дърводелецът казал на жена си:

— Ананда живописецът иска да ме прати на оня свят. Ама и аз измислих как да го надхитря.

Дърводелецът подкопал земята под къщата си и направил подземие чак до средата на ливадата. Там той затворил изхода с голяма плоча.

Минали се седемте деня и цар Бюкюни Тедкегчи възвестил на всички:

— Днес Ананда дърводелецът ще отпътува при покойния цар на небето. Нека всички мои поданици донесат по малко дърва и по чашка масло!

Волята на царя била изпълнена.

Изправили дърводелеца сред ливадата ведно със сечивата му, натрупали наоколо му дърва, запалили голям огън и засвирили на разни свирки.

Тогава Ананда дърводелецът дигнал плочата, мушнал се в дупката на подземието и се върнал у дома си.

А в същото време живописецът сочил с ръка към небето и викал:

— Гледайте, Ананда лети в небесата на черен жребец!

Гледали хората, гледал и царят. Нямало никакъв черен жребец. Само черни облаци се носели като прокобни дяволски птици във висините.

Много дни прекарал Ананда дърводелецът в къщи и не смеел да излиза навън. Миел се всяка сутрин с мляко и се пазел от слънцето. От това кожата му станала съвсем бяла.

И ето, облякъл се той в копринени дрехи и занесъл на Бюкюни Тедкегчи едно писмо уж от покойния цар.

В писмото пишело:

„Доволен съм, че управляваш царството според законите на вярата. Голяма беше помощта на Ананда дърводелеца. Възнагради го богато. Сега имам нужда от живописец, затова проводи ми веднага Ананда живописеца. Можеш да го изпратиш тъй, както изпрати дърводелеца.“

Прочел царят писмото и се зарадвал много, че покойният му баща е доволен от него. Дал той богата награда на пътника от оня свят и заповядал да извикат Ананда живописеца.

Когато той се явил и видял бялото лице на Ананда дърводелеца, помислил:

„Чудна работа! Как ли е оживял?“

А цар Бюкюни Тедкегчи му показал писмото и му заповядал да се приготви за път.

Попитал тогава живописецът кой път води за небето.

— Същият, по който ходих и аз — рекъл Ананда дърводелецът. — Ще те заградят със сухи дърва, а дървата ще залеят с масло и ще ги запалят; ще се извие бял дим и от дима ще изскочи бял жребец; ще яхнеш ти белия жребец и ще отлетиш с музика на небето. Ала преди това не забравяй да си вържеш на шията всички четки и багрила, че ще ти трябват!

След седем деня народът пригответил по заповед на царя дърва и масло.

Натрупали дървата на ливадата изправили там Ананда живописеца с всичките му четки и багрила.

Загърчил се живописецът сред пламъците и почнал да крещи, но веселата музика заглушила крясъка му.

И видели тогава хората, видял и цар Бюкюни Тедкегчи един бял жребец, който изскочил като облак из огъня и отнесъл черната нечестива сянка на Ананда живописеца.

И заминал Ананда живописецът не на небето, а в тъмното царство на злите духове, наречени албини.

Издание:

Автор: Светослав Минков

Заглавие: Приказки

Издание: второ

Издател: Държавно издателство „Отечество“

Град на издателя: София

Година на издаване: 1977

Тип: приказки

Печатница: Полиграфически комбинат „Димитър Благоев“,

София

Излязла от печат: март

Редактор: Божанка Константинова

Художествен редактор: Светлана Йосифова

Технически редактор: Петър Балавесов

Художник: Симеон Венев

Коректор: Албена Янкова

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/6239>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.